

Slovenski turisti u Hrvatskoj

Zoran Curić *

U radu se analizira broj i prostorni razmještaj turista iz Slovenije. Prikazan je razvoj broja turista od 1991. do 2000. godine. Detaljnija analiza prostornog razmještaja turista iz Slovenije i noćenja koja su ostvarili, prikazana je za 1999. godinu po primorskim gradovima i općinama. U radu se govori i o prosječnom boravku turista iz Slovenije na našoj obali te o specifičnostima njihovog turističkog posjeta.

Ključne riječi: slovenski turisti, Slovenija, noćenja, prosječan boravak

Slovene Tourists in Croatia

This work analyses the number and spatial distribution of the tourists from Slovenia. It presents the tourist number development in the period from 1991 to 2000. A more detailed analysis of the spatial distribution of the tourists from Slovenia and their overnights realised in 1999 has been presented by coastal towns and municipalities. This work also deals with the average stay of the tourists from Slovenia on the Croatian coast and with the specific qualities of their tourist visit.

Key Words: Slovene tourists, Slovenia, overnights, average stay

UVOD

Turisti iz susjedne Republike Slovenije tradicionalni su posjetitelji Hrvatske. Dok su Slovenija i Hrvatska bile u zajedničkoj državi (do 1991. godine) slovenski su se turisti statistički bilježili kao domaći. Zbog ukupne društvene i gospodarske razvijenosti Slovenija je već duže vrijeme turistički emitivni prostor. Godine 1987. u Hrvatskoj je boravilo 908.000 turista iz Slovenije koji su ostvarili 6.846.000 noćenja. To je bilo 8,7% od ukupnog broja turista i 10,0% od ukupnog broja noćenja. Slovenija i Hrvatska postale su samostalne države 1991. godine nakon čega se turisti iz Slovenije registriraju kao stranci. Kratkotrajni rat u Sloveniji nije se bitno odrazio na slovenska turistička kretanja, dok je višegodišnja agresija na Hrvatsku imala dalekosežne posljedice s izravnim i neizravnim gubicima u turizmu (Mikačić, 1998).

U ratnim godinama (1991.-1995.) broj turista iz Slovenije pao je na trećinu predratnog, na oko 300.000. Međutim, slovenski su turisti bili najbolji poznavatelji društvenih prilika u Hrvatskoj pa su početkom rata (1991. i 1992.) bili najbrojniji strani turisti u Hrvatskoj. Tada je na njih otpadala četvrtina svih stranih turista koji su posjetili Hrvatsku. Tijekom zadnjih desetak godina mijenjao se broj i udio

* Dr. sc., docent, Geografski odsjek, Prirodoslovno-matematički fakultet, Marulićev trg 19, 10 000 Zagreb, Hrvatska/Croatia

slovenskih turista (tab. 1). Od 1991. do 2000. Hrvatsku je prosječno godišnje posjećivalo gotovo pola milijuna slovenskih turista, a njihov prosječni udio među stranim posjetiteljima iznosio je 17,7%.

Tab. 1. Razvoj ukupnog broja turista i udio slovenskih turista u Hrvatskoj 1991.-2000.

	1991.	1992.	1993.	1994.	1995.	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.
Ukupno	2146	2010	2363	3402	2438	4186	5585	5852	5127	7137
Domaći turisti	800	739	842	1109	1113	1271	1407	1353	1322	1305
Strani turisti	1346	1271	1521	2293	1325	2915	4178	4499	3805	5832
Slovenski turisti	333	306	229	294	300	447	589	661	717	849
% (SLO) od stranih	24,74	24,08	15,06	12,82	22,64	15,33	14,10	14,69	18,84	14,56

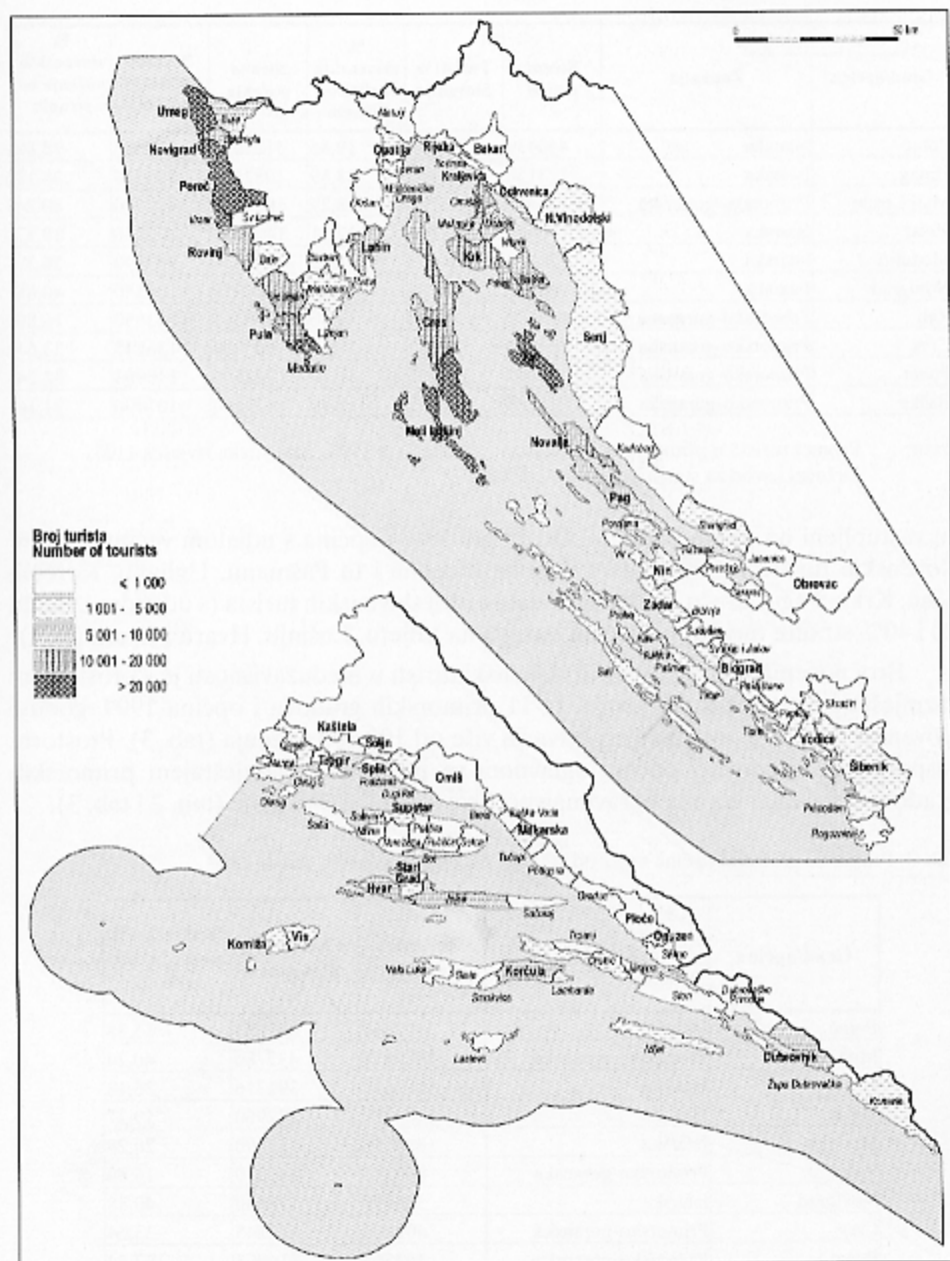
Izvori: Turizam 1992., Dokumentacija 905, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 1993.
 Turizam u 1996., Statistička izvješća 1027, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 1997.
 Turizam u 2000., Statistička izvješća 1134, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2001.

Nakon završetka Domovinskog rata postupno se stabilizira turističko tržište u Hrvatskoj. Hrvatska ponovo postaje privlačna destinacija tradicionalnim posjetiteljima. Već 1996. godine najviše je turista stiglo iz Italije (467 tisuća), nešto manje iz Njemačke (448 tisuća), a slovenski su turisti po brojnosti bili na trećem mjestu, neznatno iza Nijemaca.

PROSTORNI RAZMJETAJ TURISTA IZ SLOVENIJE

U hrvatskim primorskim naseljima boravi gotovo 90% svih turista i ostvaruje se oko 95% ukupnih noćenja. Zato ćemo provesti analizu posjećenosti primorskih gradova i općina tijekom 1999. godine. Od ukupnog broja slovenskih turista koji su te godine posjetili Hrvatsku 98% je boravilo u primorskim mjestima. Istra je najrazvijenija hrvatska turistička regija. Ona je najbliža i najdostupnija slovenskim turistima. Od šest primorskih gradova i općina u kojima je boravilo više od 25.000 slovenskih turista pet se nalazi u Istri. To su: Poreč, Umag, Vrsar, Medulin i Novigrad. U njima je boravilo gotovo 40% svih slovenskih turista. Značenjem se još ističe Mali Lošinj s više od 55.000 slovenskih turista. Još nekoliko gradova i općina iz Primorsko-goranske županije posjećuje znatan broj slovenskih turista. To su: Rab, Cres, Punat i Baška (tab. 2). Blizina Sjevernoga hrvatskog primorja glavni je razlog znatnoj posjećenosti slovenskih turista koji do svojih turističkih odredišta dolaze za manje od 3 sata vožnje automobilom. Zato se od 15 vodećih turističkih destinacija koje posjećuju slovenski turisti čak 14 nalaze u Istarskoj i Primorsko-goranskoj županiji. Te dvije županije posjetilo je 1999. godine više od 540 tisuća slovenskih turista, odnosno 80% svih slovenskih turista u primorskim gradovima i općinama (sl. 1).

Među deset vodećih primorskih gradova i općina po broju turista iz Slovenije nema naselja u kojima oni čine više od 50% stranih posjetitelja. U šest primorskih gradova i općina slovenski su turisti činili natpolovičnu većinu stranih turista. Najveći udio slovenskih turista 1999. godine imala je istarska općina Vodnjan (80,8%). Slijede je Poveljana i Pašman u zadarskoj županiji, Marčana u istarskoj, Kali u zadarskoj i Lumbarda u dubrovačko-neretvanskoj županiji. Turisti iz Slovenije vrlo

Sl. 1. Prostorni raspored slovenskih turista u primorskim gradovima i općinama 1999. godine.
Fig. 1 Spatial distribution of the Slovene tourists in coastal towns and municipalities in 1999.

Tab. 2. Vodeći primorski gradovi i općine po broju turista iz Slovenije (1999.)

Grad/općina	Županija	Strani turisti	Turisti iz Slovenije	% slovenskih turista od stranih	Strana noćenja	Noćenja turista iz Slovenije	% slovenskih noćenja od stranih
Poreč	Istarska	440439	87447	19,85	3102667	492653	15,88
Umag	Istarska	175158	68121	38,89	1082636	391716	36,18
Mali Lošinj	Primorsko-goranska	145460	55702	38,29	1087878	437780	40,24
Vrsar	Istarska	176669	47894	27,11	1409291	272960	19,37
Medulin	Istarska	120019	34603	28,83	888536	233590	26,29
Novigrad	Istarska	62502	28726	45,96	338979	138580	40,88
Rab	Primorsko-goranska	110237	20460	18,56	850383	143650	16,89
Cres	Primorsko-goranska	60086	18761	31,22	405004	136245	33,64
Punat	Primorsko-goranska	53047	16862	31,79	362565	116903	32,24
Baška	Primorsko-goranska	71335	16402	22,99	479640	101496	21,16

Izvor: Promet turista u primorskim gradovima i općinama u 1999., Statistička izvješća 1105, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2000.

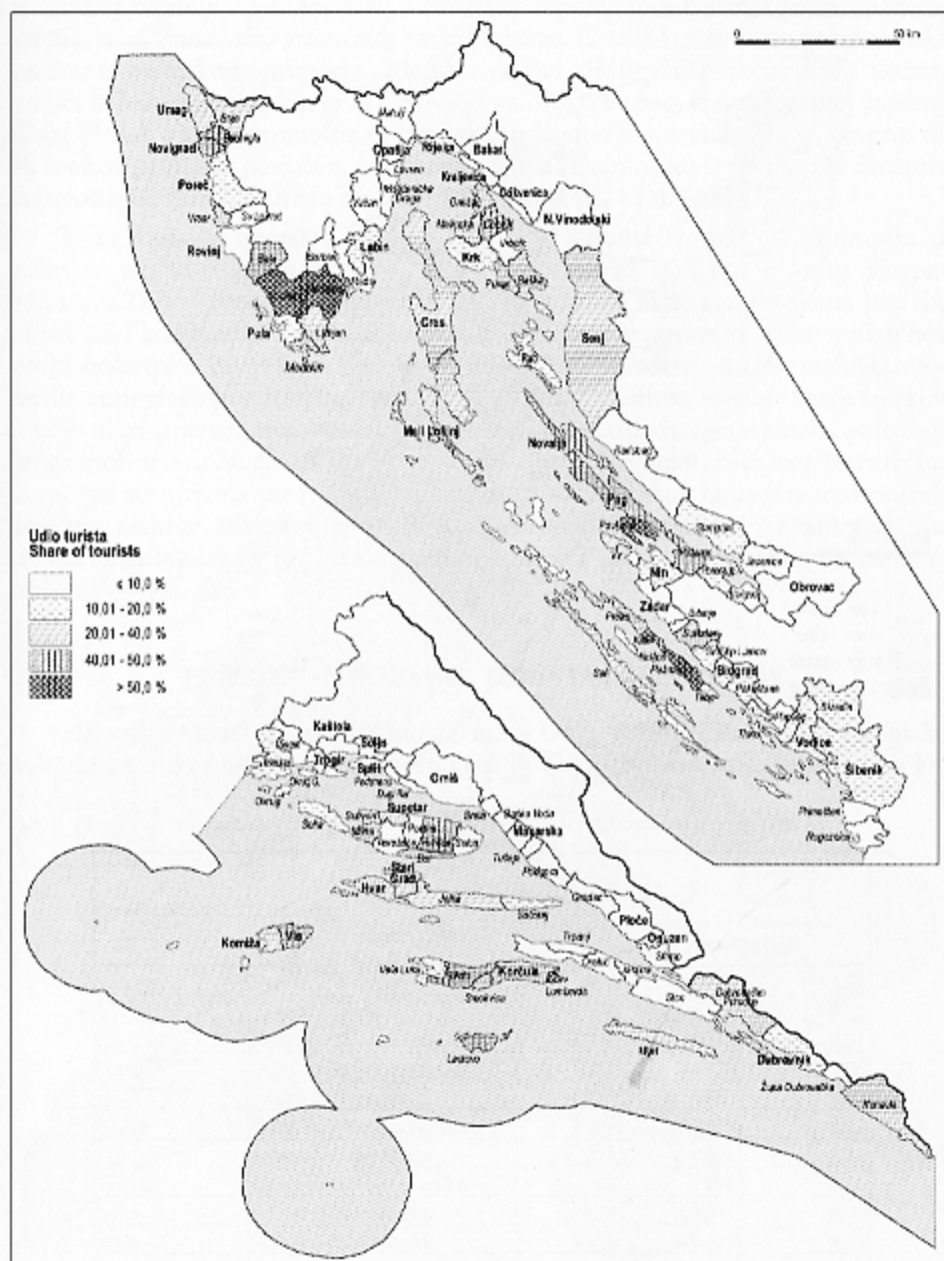
su zastupljeni na našim otocima. Od 18 gradova i općina s udjelom većim od 40% slovenskih turista čak ih se 11 nalazi na otocima i to Pašmanu, Ugljanu, Korčuli, Visu, Krku, Pagu, Braču i Lastovu. Znatno broj slovenskih turista (s udjelom između 20 i 40% stranih turista) posjećuju naselja na Mljetu, Lošinj, Hvaru i Cresu (sl. 2).

Broj noćenja koja su ostvarili slovenski turisti u međuzavisnosti je s prostornim razmještajem turista iz Slovenije. U 11 primorskih gradova i općina 1999. godine slovenski su turisti pojedinačno ostvarili više od 100.000 noćenja (tab. 3). Prostorni raspored tih gradova i općina uglavnom se poklapa s razmještajem primorskih gradova i općina u kojima boravi najveći broj turista iz Slovenije (tab. 2 i tab. 3).

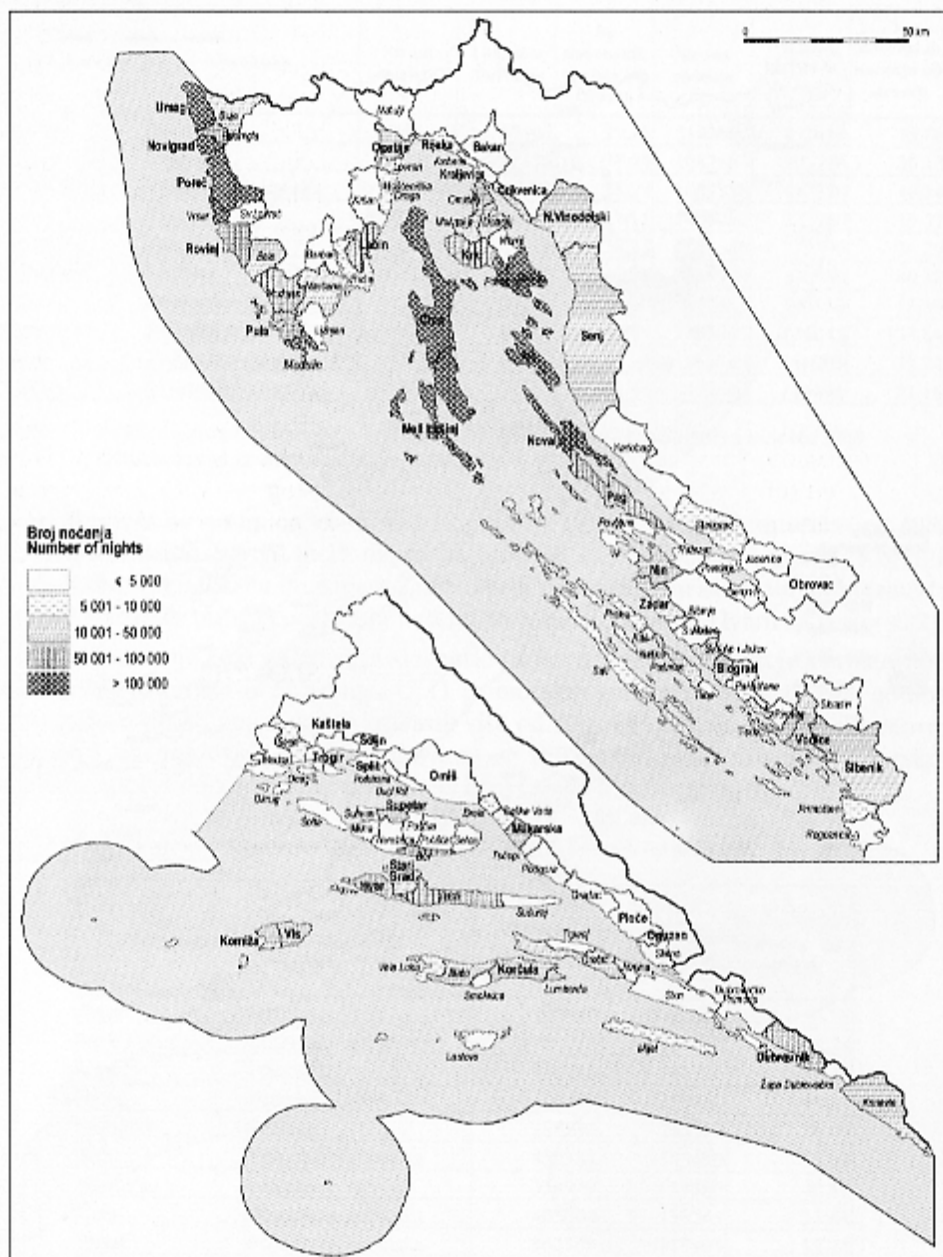
Tab. 3. Primorski gradovi i općine s više od 100.000 noćenja slovenskih turista 1999.

Grad/općina	Županija	Strana noćenja	Noćenja Slovenaca	% slovenskih noćenja od stranih
Poreč	Istarska	3102667	492653	15,88
Mali Lošinj	Primorsko-goranska	1087878	437780	40,24
Umag	Istarska	1082636	391716	36,18
Vrsar	Istarska	1409291	272960	19,37
Medulin	Istarska	888536	233590	26,29
Rab	Primorsko-goranska	850383	143650	16,89
Novigrad	Istarska	338979	138580	40,88
Cres	Primorsko-goranska	405004	136245	33,64
Punat	Primorsko-goranska	362565	116903	32,24
Novalja	Ličko-senjska	257890	115992	44,98
Baška	Primorsko-goranska	479640	101496	21,16

Izvor: Promet turista u primorskim gradovima i općinama u 1999., Statistička izvješća 1105, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2000.

Sl. 2. Postotni udio slovenskih turista u primorskim gradovima i općinama 1999. godine.
Fig. 2 Percentage share of the Slovene tourists in coastal towns and municipalities in 1999.

Sl. 3. Broj noćenja slovenskih turista u primorskim gradovima i općinama 1999. godine.
 Fig. 3 Number of the Slovene tourists' overnights in coastal towns and municipalities in 1999.

Najveći broj noćenja slovenski turisti ostvaruju u Istarskoj i Primorsko-goranskoj županiji. Godine 1999. u Istarskoj županiji je ostvareno gotovo polovica (48%), a u Primorsko-goranskoj skoro trećina (29,5%) svih noćenja slovenskih turista u hrvatskom primorju. Među vodećim destinacijama po broju noćenja turista iz Slovenije pojavljuje se i Novalja na otoku Pagu u Ličko-senjskoj županiji. Zbog blizine i lakše prometne dostupnosti prirodno je očekivati da je sjeverni dio Hrvatskog primorja posjećeniji od južnog dijela (Dalmacije) što dokazuje prostorni razmještaj slovenskih turista i ostvarenih noćenja (sl. 1 i sl. 3).

U nekoliko primorskih gradova i općina slovenski turisti ostvaruju više od polovice ukupnog broja noćenja. Vodeća općina je Vodnjan u kojoj Slovenci ostvaruju 77% svih noćenja. Slijede je općine Pašman, Marčana, Poveljana, Vis, Kali i Pučišća. I kod analize udjela noćenja koja su ostvarili slovenski turisti u ukupnom broju noćenja u hrvatskom primorju vidljivo je da su Slovencima hrvatski otoci među najprivlačnijim destinacijama (sl. 4). Dolazak na otoke iziskuje i veće troškove u koje ulazi prijevoz trajektima, a u određenoj mjeri i izvanpansionska potrošnja. Stoga možemo zaključiti da se radi o posjetiteljima većih platežnih mogućnosti čime je zarada od turizma veća. Otoci su atraktivni i zbog čistog mora, izvorne prirode, očuvane ruralne arhitekture, vrhunske gastronomske ponude i kvalitetnih vina što ide u prilog boljoj turističkoj ponudi, a time i većim financijskim efektima od turizma.

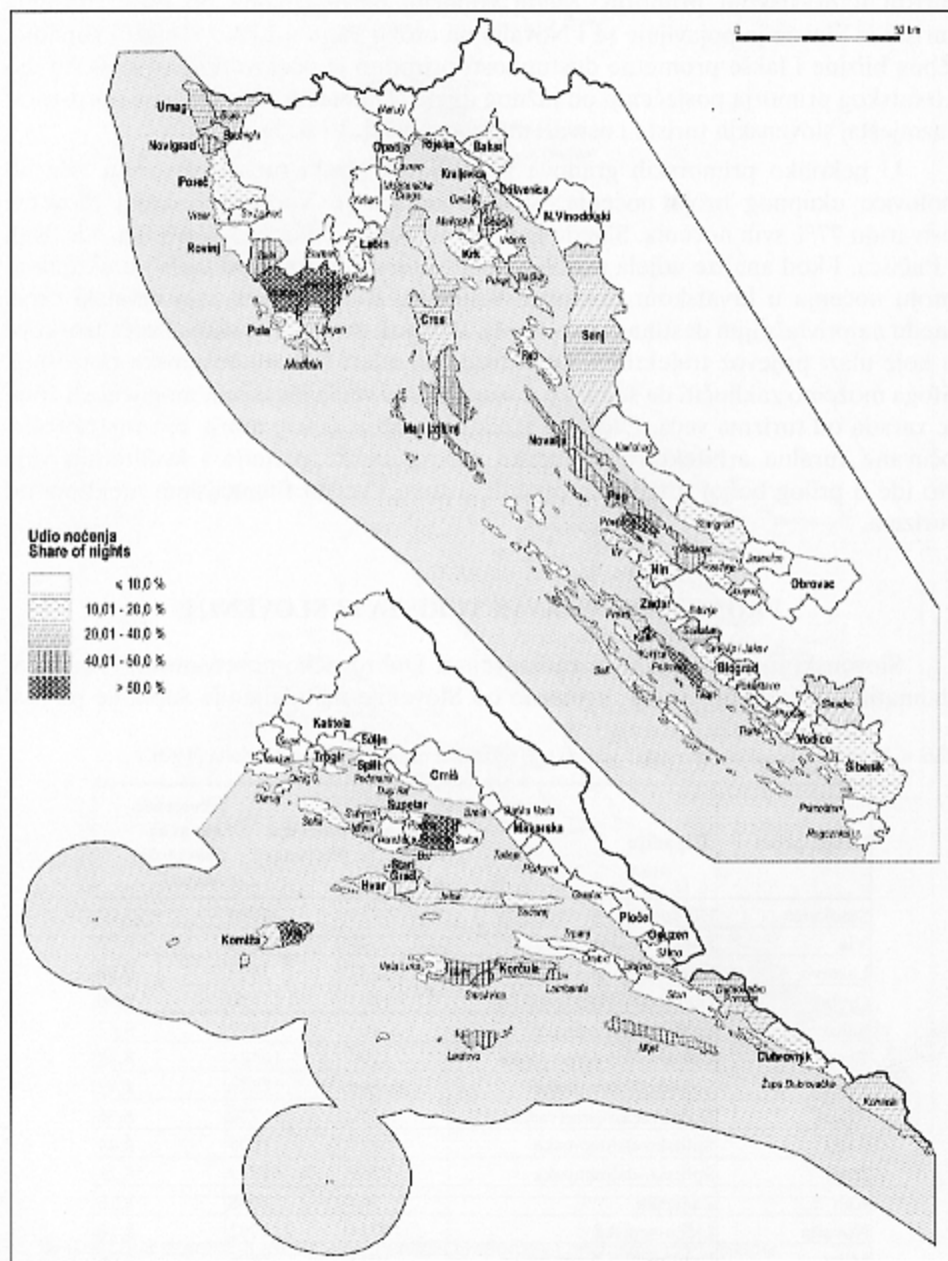
PROSJEČAN BORAVAK TURISTA IZ SLOVENIJE

Slovenski turisti najduže se zadržavaju u Dubrovačko-neretvanskoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji. To su prostorno od Slovenije najudaljenije županije pa je u

Tab. 4. Prosječan boravak slovenskih turista u Hrvatskom primorju duži od 8 dana (1999.)

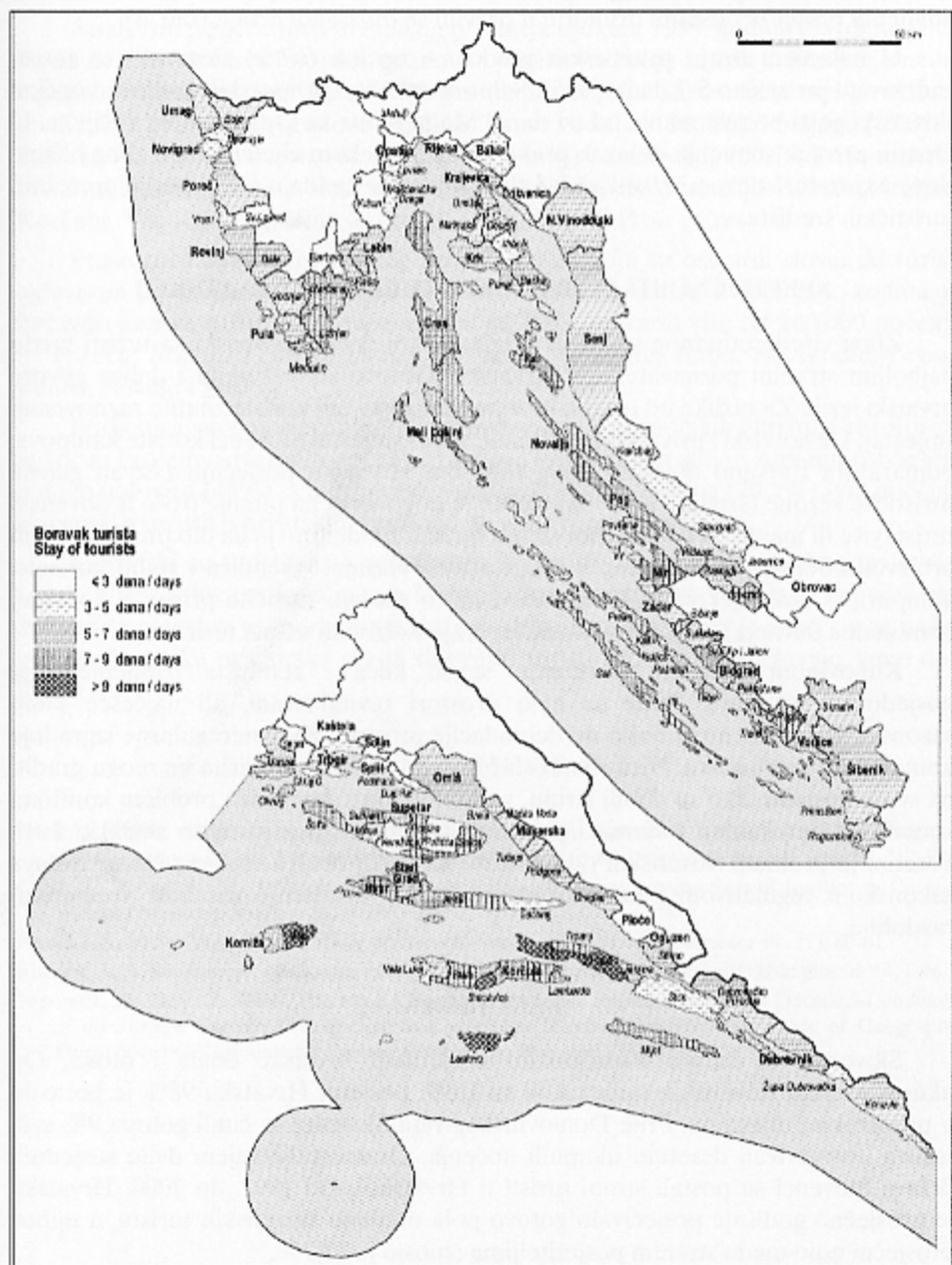
Grad/općina	Županija	Slovenski turisti	Noćenja Slovenaca	Prosječan boravak Slovenaca (dana)
Šmoljica	Dubrovačko-neretvanska	159	2080	13,08
Vis	Splitsko-dalmatinska	1599	15218	9,52
Lastovo	Dubrovačko-neretvanska	287	2673	9,31
Orebić	Dubrovačko-neretvanska	1283	11630	9,06
Selca	Splitsko-dalmatinska	167	1482	8,87
Blato	Dubrovačko-neretvanska	1209	10538	8,72
Postira	Splitsko-dalmatinska	295	2571	8,72
Trpanj	Dubrovačko-neretvanska	90	770	8,56
Šolta	Splitsko-dalmatinska	129	1095	8,49
Jelsa	Splitsko-dalmatinska	8269	68317	8,26
Kali	Zadarska	304	2488	8,18
Novalja	Ličko-senjska	14214	115992	8,16
Mljet	Dubrovačko-neretvanska	1043	8406	8,06

Izvor: Promet turista u primorskim gradovima i općinama u 1999., Statistička izvješća 1105, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2000.

Sl. 4. Postotni udio noćenja slovenskih turista u primorskim gradovima i općinama 1999. godine.
Fig. 4 Percentage share of the Slovene tourists' overnights in coastal towns and municipalities 1999.

Sl. 5. Prosječni boravak slovenskih turista u primorskim gradovima i općinama 1999. godine.
Fig. 5. Average stay of the Slovene tourists in coastal towns and municipalities in 1999.

njima broj slovenskih turista znatno manji nego na Sjevernom hrvatskom primorju. Godine 1999. u spomenutim županijama boravilo je 10,6% slovenskih turista i u njima je ostvareno 12% noćenja slovenskih turista. Kad se slovenski gosti odluče na udaljeniji posjet hrvatskom primorju u pravilu se duže zadržavaju (tab. 4).

U najvećem broju primorskih gradova i općina (67%) slovenski se turisti zadržavaju prosječno 5-7 dana (sl. 5). Samo u nekoliko primorskih gradova i općina slovenski gosti borave manje od tri dana. Među njima su Opatija, Split i Rijeka. U Opatiji prosjek smanjuje dolazak preko vikenda tijekom cijele godine zbog blizine slovenskom turističkom tržištu, dok Split i Rijeka ne spadaju u kategoriju pretežnih turističkih središta.

SPECIFIČNOSTI SLOVENSkih TURISTA U HRVATSKOJ

Zbog višedesetljetnog suživotu u zajedničkoj državi slovenski su turisti među najboljim stranim poznavateljima Hrvatske. Gotovo svi razumiju i dobro govore hrvatski jezik. Za razliku od ostalih inozemnih turista oni koriste znatno raznovrsniji smještaj. Uz hotelski i privatni (apartmani, sobe) smještaj Slovenci koriste kampove, odmarališta i vikend objekte. Zbog toga oni Hrvatsku posjećuju i izvan glavne turističke sezone (srpanj i kolovoz). Teško je odgovoriti na pitanje troše li slovenski turisti više ili manje od ostalih inozemnih turista. Evidentno je da dio prehrambenih proizvoda donose iz Slovenije. S druge strane vlasnici vikendica i stalni korisnici kampova dolaze tijekom cijele godine i uz to plaćaju različite pristojbe (poreze, komunalna davanja) kroz što se manifestiraju neizravni učinci turizma.

Kupovinom stanova za odmor, starih kuća i zemljišta izmijenjena je posjedovna struktura. Time su neki prostori revitalizirani, ali najčešće samo sezonski. Istovremeno je došlo do degradacije prostora zbog neregularne izgradnje komunalnih priključaka. Nisu rijetki slučajevi da vlasnici zemljišta ne mogu graditi na svom posjedu iako su dobili struju, vodu, telefon... Javlja se i problem konflikta između komercijalnog turizma i privatnih interesa, što je osobito slučaj u Istri. Posebni je problem slovenskih odmarališta na našoj obali i otocima što se rješava zakonskom regulativom i najčešće davanjem na korištenje na duže vremensko razdoblje.

ZAKLJUČAK

Slovenski su turisti tradicionalni posjetitelji hrvatske obale i otoka. Od ukupnog broja slovenskih turista koji su 1999. posjetili Hrvatsku 98% je boravilo u primorskim mjestima. Prije Domovinskog rata Slovenci su činili gotovo 9% svih turista i ostvarivali desetinu ukupnih noćenja. Osamostaljivanjem dviju susjednih država Slovenci su postali strani turisti u Hrvatskoj. Od 1991. do 2000. Hrvatsku je prosječno godišnje posjećivalo gotovo pola milijuna slovenskih turista, a njihov prosječni udio među stranim posjetiteljima iznosio je 17,7%.

Sjeverno hrvatsko primorje (Istra i Kvarner) pripadaju razvijenim turističkim destinacijama. Zbog prostorne blizine i dostupnosti često je odredište slovenskih

turista. Od 15 vodećih turističkih destinacija koje posjećuju slovenski turisti 14 ih je smješteno u Istarskoj i Primorsko-goranskoj županiji. U njima se odmara 80% svih slovenskih turista koji posjećuju hrvatske primorske gradove i općine.

Analizom posjećenosti hrvatskog primorja tijekom 1999. godine utvrđeno je da među deset vodećih primorskih gradova i općina po broju turista iz Slovenije nema naselja u kojima oni čine više od 50% stranih posjetitelja. Slovenski su turisti nadmoćni imali u šest primorskih gradova i općina. To su: Vodnjan (80,8%), Poveljana (65,3%), Pašman (63,7%), Marčana (61,6%), Kali (59,4%) i Lumbarda (50,7%). Hrvatski su otoci omiljeno odredište slovenskih turista koji najviše posjećuju Pašman, Ugljan, Korčulu, Vis, Krk, Pag, Brač, Lastovo, Mljet, Lošinj, Hvar i Cres.

Prostorni razmještaj najvećeg broja noćenja koja su ostvarili slovenski turisti uglavnom se poklapa s razmještajem primorskih gradova i općina u kojima je boravilo najviše turista iz Slovenije. Oni su 1999. ostvarili više od 100.000 noćenja u Poreču, Malom Lošinj, Umagu, Vrsaru, Medulinu, Rabu, Novigradu, Cresu, Puntu, Novalji i Baškoj.

Posljedica veće posjećenosti sjevernohrvatskih primorskih županija rezultirala je većim brojem ostvarenih noćenja. Godine 1999. u Istarskoj je županiji ostvareno gotovo polovica (48%), a u Primorsko-goranskoj skoro trećina (29,5%) svih noćenja slovenskih turista u hrvatskim primorskim gradovima i općinama.

Slovenski se turisti duže zadržavaju u južnim dijelovima hrvatskog primorja. U brojnim gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske i Splitsko-dalmatinske županije prosječno je zadržavanje duže od 8 dana. Zanimljivo je istaći da se u dva najveća hrvatska primorska grada slovenski turisti prosječno zadržavaju samo dan ili dva.

LITERATURA

- Curić, Z., 1996: Turističko-geografske značajke primorskih županija u turističkoj ponudi Hrvatske, Zbornik radova I. hrvatskoga geografskog kongresa, Hrvatsko geografsko društvo, Zagreb, 317-325.
- Curić, Z., Pepeonik, Z., 1998: Importance, current situation and perspectives of tourism in Croatia, Wiener Osteuropa Studien; Bd 8, 285 - 295.
- Heđija Z., 2000: Obilježja turističkog prometa Hrvatske u 1999. godini, Turizam 48., (1), 80-81.
- Mikačić, V., 1998: Tourism of Croatia – Position and Perspectives, Hrvatski geografski glasnik 60, 1-16.
- Pepeonik, Z., Curić, Z., 2000: The Main Changes in Croatian Tourism in the Last Decade, «Conditions of the Foreign Tourism Development in Central and Eastern Europe», 6, Institute of Geography, Department of Regional and Tourism Geography, Wrocław, 175-186.

SUMMARY

Slovene Tourists in Croatia

by
Zoran Curić

Because of the closeness of the Adriatic tourist regions, the Slovene tourists are traditional and numerous visitors of Croatia. About 98 percent of the Slovene tourists visiting Croatia stay in coastal towns and municipalities. Before the war 1991-1995, the Slovenes accounted for almost 9 percent of all tourists and realised a tenth of all overnights. When the two neighbouring states became independent, the Slovenes became foreign tourists in Croatia. From 1991 to 2000 Croatia was annually visited by almost half a million Slovene tourists on average, and their average share among foreign visitors came to 17.7 percent.

The Slovene tourists mostly visit the Northern Croatian Littoral (Istria and Kvarner). Out of 15 leading tourist destinations visited by the Slovene tourists, 14 are situated in the Istrian County and the County Primorsko-Goranska. They account for 80 percent of all Slovene tourists visiting the Croatian coastal towns and municipalities.

The analysis of the attendance rate of the Croatian littoral in 1999, has settled that among ten leading coastal towns and municipalities according to the number of tourists from Slovenia, there were no settlements in which they accounted for more than 50 percent of foreign visitors. They were dominant in six coastal towns and municipalities: Vodnjan (80.8%), Poveljana (65.3%), Pašman (63.7%), Marčana (61.6%), Kali (59.4%) and Lumbarda (50.7%). The Croatian islands make a favourite destination of the Slovene tourists, especially Pašman, Ugljan, Korčula, Vis, Krk, Pag, Brač, Lastovo, Mljet, Lošinj, Hvar and Cres.

The spatial distribution of the coastal towns and municipalities in which a significant number of the Slovene tourists stay, is in interdependence with the number of realised overnights. In 1999, the Slovene tourists realised more than 100,000 overnights in Poreč, Mali Lošinj, Umag, Vrsar, Medulin, Rab, Novigrad, Cres, Punat, Novalja and Baška. In that year, almost a half (48%) of all Slovene tourists' overnights in the Croatian towns and municipalities were realised in the Istrian County, and nearly a third (29.5%) in the County Primorsko-Goranska.

The Slovene tourists stay longer in more distant southern parts of the Croatian littoral. In some towns and municipalities of the counties Dubrovačko-Neretvanska and Splitsko-Dalmatinska, their average stay is longer than 8 days. It is interesting to point out that in two largest coastal towns the Slovene tourists stay only a day or two, which proves that Split and Rijeka have chiefly a transit, and not a tourist function.

The Slovene tourists belong to the best foreign connoisseurs of Croatia. They use considerably more various accommodations such as hotels, private apartments and rooms, campsites, resorts and second dwellings. The owners of second dwellings and constant campsite users come during the whole year, pay various fees, which mainly is not the case with the tourists from other countries. Therefore, sometimes there are disagreements between commercial tourism and private interests. The problem of the Slovene seaside resorts on the Croatian coast has not been solved yet, but they may use them.

Primljeno (Received): 15 - 11 - 2001

Prihvaćeno (Accepted): 23 - 10 - 2002